

SALPETERGROP, f. 2. Grop, hvori salpeterjord samlas.

SALPETERGÅRD, f. sing. eller

SALPETERHJELP, f. sing. En skatt, som allmogem år 1642 åtog sig, i stället för att in natura framforsla salpeterjorden till kronans salpetersjudare.

SALPETERJORD, f. sing. En blandning af kalkhaltig jord med animaliska ämnen (häst- och fårspilling, blod, affall vid lädergarverier, o. d.), som upplägges i högar uti salpeterladorna, för att öfvergjutas med ruttnad urin.

SALPETERLADA, f. 1. Byggnad, uppförd till betäckning öfver upplag af salpeterjord.

SALPETERLAG, n. 5. Förening af flera hemmansägare för tillverkning af salpeter.

SALPETERLUT, f. sing. Vatten, hvori salpeterjord blifvit utlakad.

SALPETERPANNA, f. 1. Stor kopparpanna, hvaruti salpeterlut sjudes.

SALPETERSJUDARE, m. 5. Af staten anställd person, som besörjer salpeterstillverkningen inom ett visst distrikt.

SALPETERSJUDERI, n. 3. Ställe, der salpeter tillverkas.

SALPETERSYRA, f. 1. Mineralisk syra, som fås af salpeter, då den destilleras med svafvelsyra eller med svafvelsyradt jern, och innehåller 2 delar qväfve med 5 delar syre. Kallas äfven Qväfsyra.

SALPETERSYRAD, a. 2. Förenad med salpetersyra.

SALPETERSYRLIGHET, f. 3. En lägre grad af salpetersyra, ofullkomligt mättad med syre, innehållande 2 delar qväfve med 3 delar syre. Kallas äfven Qväfsyrlighet.

SALPETERVERK, n. 5. Inrättning, der salpeter tillverkas.

SALSKRAKE, m. 2. pl. — *krakar*. Fågel af Skraksläktet med svart vingspegel samt ett hvitt tvärstreck öfver midten och bak till.

SALSOFI, sallsåfi, m. 3. Växtsläktet *Tragopogon*.

SALT, n. 3. (lat. *Sal*) 1) (i kemisk mening) Förening af en syra med en oxid eller oxidul. *S-erna äro mer eller mindre lösliga i vatten. Salpeter är ett s. Engelskt s., se Engelsk. — 2) Se Koksalt. Strö s. på maten.* (Fig. talesätt) *S. i surt öga*, något som djupt förargar, harmar. — 3) (fig.) Hvad som i tal och skrift är retande och gör lifligt intryck. *Hans skrift är utan s. — Ss. S-aktig, -aktighet, -art, -artad, -beredning, -binge, -bod, -för-råd, -handel, -handlare, -klump, -korn, -käril, -magasin, -rik, -slag, -smak, -tillverkning, -tunna.*

SALT, a. 1. 1) Som smakar af salt. *S. vatten. S. smak. — 2) Saltad. S. kött, fläsk, fisk. S. mat. S-a varor.*

SALTA, v. a. o. n. 1. 1) Bestro eller blanda med salt, göra salt. *S. sin mat. S. på köttet. S. gröten för hårdt. — 2) Inlägga i saltlake, för att bevara mot förskämning. S. fläsk, sill. S. in, ned, om, se Insalta, &c. — 3) (fig.) S. sitt tal, gifva det något retande, som gör lifligt intryck. — *Saltande, n. 4.**

SALTARE, m. 5. Person, hvars befattning är att insalta varor, t. ex. kött, fläsk, m. m.

SALTBAD, n. 5. Bad, som tages i salt vatten.

SALTBALJA, f. 1. Balja, hvori kött och fläsk insaltas.

SALTBAS, m. 3. (kem.) Benämning på den

II.

beståndsdel i ett salt, med hvilken dess syra är förenad.

SALTBILDARE, m. 3. (kem.) Benämning på de fyra metalloiderna, chlor, brom, iod och fluor, för deras egenskap att utan allt syre bilda salter.

SALTBRUK, n. 3. Se *Saltverk*.

SALTBRUNN, m. 2. Brunn med salt vatten.

SALTBRYTARE, m. 5. Arbetare, som bryter salt i en saltgruva.

SALTDAM, m. 2. pl. — *dammar*. Afstängd dam vid hafsstranden, der saltvattnet får af dunsta i solhettan.

SALTGLASERAD, a. 2. Glaserad med koksalt. *S-t stengods.*

SALTGRUFVA, f. 1. Grufva, der bergsalt brytes.

SALTGRÄS, n. 5. Växten *Triglochin maritimum*, med långa ax, på hafsstränder. Kallas äfv. *Hafssältling*.

SALTGRÖN, a. 2. Grönaktig till följe af insaltning. *S-t köllt.*

SALTGURKA, f. 1. Gurka, inlagd i saltlake.

SALHET, f. 3. Egenskapen att vara salt.

SALTHINNA, f. 1. Hinna eller tunt öfverdrag af salt.

SALTJORD, f. sing. Jord, blandad med salt.

SALTKAR, n. 5. Litet käril, hvaruti bordsalt framsättes på ett matbord.

SALTKORG, m. 2. Korg, hvori salt upphämtas vid saltverk.

SALTKRIK, salktrick, m. 3. Afstängning vid hafsstranden, der saltvattnet lemnas att af dunsta i solhettan.

SALTKÄLLA, f. 1. Källa, som håller salt vatten.

SALTLAKE, m. sing. Den vätska, som uppkommer af smält salt och saften af ett insaltadt ämne.

SALTLERA, f. sing. Ett slags lera, som åtföljer stensaltet, och består af kol och bitumen.

SALTLÄR, m. 2. Lär, bing, hvori salt förvaras.

SALTMÄTARE, m. 3. Edsvuren person i stapelstäder, hvars befattning är att mäta utrikes ifrån inkommande salt.

SALTNING, f. 2. Handlingen, då man saltar.

SALTO MORTALE, saltto mortale, s. n. 3. pl. — *taler*. (ital.) 1) Halsbrytande språng af lindansare, konstberidare, m. fl. — 2) (fig.) Stort vägstycke.

SALTPANNA, f. 1. Panna af starkt jernbleck, hvori saltsjudning verkställes.

SALTPETER, se *Salpeter*.

SALTPROFVARE, m. 5. Se *Saltväg*.

SALTSJUDARE, m. 5. Person vid ett saltverk, som sjuder det graderade saltvattnet.

SALTSJUDERI, n. 3. 1) Se *Saltsjudning*. — 2) Konsten att sjuda salt. — 3) Se *Saltverk*.

SALTSJUDNING, f. 2. Det graderade saltvattnets sjudning i saltpannorna.

SALTSJÖ, m. 2. 1) Sjö med ett salt vatten. — 2) *S-n*, benämning på hafvet, emedan dess vatten är salt.

SALTSJÖBAD, n. 5. Se *Hafsbad*.

SALTSJÖFISK, m. 2. Hafsfisk.

SALTSJÖVATTEN, n. 5. Hafsvatten, såsom varande salt.

SALTSJÖÅL, m. 2. Hafsål.

SALTSKATT, m. 3. Ett slags skatt, som erlägges i vissa länder.

SALTSKORPA, f. 1. Skorpa af salt, som öfvertäcker något.